

Коваль Олександр Вікторович,
учитель географії Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №20 Черкаської міської
ради Черкаської області

Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти
(автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Сovenko В.В.,
Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань
Г.Д., Грома В.Д., Горovий О.В.). За Державним стандартом базової середньої освіти, 2020р.

8 клас
Географія
КАРТОГРАФІЧНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНИ

І. Проводжу дослідження природи

Варіант 1

Початковий та середній рівні

Завдання з вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді.

1. Друзі запропонували вам приєднатися на вихідних до активного відпочинку – сплав на байдарках на відомій ділянці річки Південний Буг. Перед виїздом ви вирішили дослідити місцезнаходження та довжину маршруту по річці. Щоб виконати це дослідження, Вам знадобиться... (1 бал)

- А карта, флюгер
- Б карта, барометр
- В карта, курвіметр
- Г карта, психрометр

2. Ви працюєте у туристичному агентстві та розробляєте маршрут «Від краю до краю». Для цього вам потрібно знати найвіддаленіші точки України. У зв'язку з бойовими діями російсько-української війни оберіть крайню точку України, яка буде оптимальна на сьогодні для візиту ваших клієнтів у безпековому плані. (1 бал)

- А село Соломоново
- Б село Рання Зоря
- В село Грем'яч
- Г мис Сарич

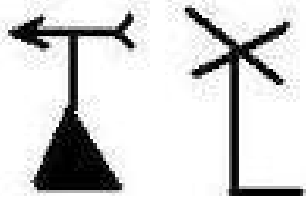
3. Досліджуючи особливості освоєння Антарктиди, ви дійшли висновку, що проєкція, яка буде найбільш точно відображати полярні регіони, є ... (1 бал)

- А конічна
- Б циліндрична
- В азимутальна
- Г поліконічна

Достатній рівень

4. Учитель зашифрував назви 2 проєктів в умовних знаках топографічної карти (див. нижче). Оберіть проблематику, над якою можуть працювати учні з огляду на те, що 1 умовний знак = 1 проєкт. Дві правильні відповіді. (2 бали)

А Кургани – історична цінність будь-якої держави.

Б Розвиток альтернативних джерел енергії.

В Видобування паливних корисних копалин – шлях до енергонезалежності.

Г Релігійний туризм.

Д Підвищення температури поверхні Землі як ознака глобального потепління.

5. Ви вчений-картограф. Вас попросили розробити карту для морської навігації, де точність кутів є критично важливою, а також карту світу для демонстрації розташування всіх континентів. Виберіть ДВА правильні твердження щодо видів картографічних проєкцій та їх спотворень. (2 бали)

А Циліндричні проєкції найкраще підходять для створення карт світу, оскільки вони мають мінімальні спотворення в екваторіальних зонах.

Б Для карт полярних регіонів найчастіше використовують конічні проєкції.

В На рівнокутній проєкції Меркатора спотворення форм і площ є найбільшими, а кутів – найменшими, тому вона ідеальна для морської навігації.

Г Азимутальні проєкції застосовують для створення карт країн, що розташовані у середніх широтах.

Д Рівновеликі проєкції спотворюють площі, але точно передають форми об'єктів.

Високий рівень

6. Ваш друг проживає в Нью-Йорку (США), 74 зх.д (UTC-5). Ви хочете зателефонувати йому 2 вересня о 10:00 за його місцевим часом, щоб привітати з днем народження. Черкаси, Україна живуть за поясним часом другого годинного поясу (UTC+2). Так само як і Нью-Йорк використовують літній час.

6.1. Визначте, о котрій годині за київським часом вам потрібно зателефонувати другові. (1 бал)

А 17:00

Б 3:00

В 10:00

Г 23:00

6.2. На скільки хвилин місцевий час у Нью-Йорку відрізняється від місцевого часу середнього меридіана свого часового поясу (UTC-5)? (Відповідь запишіть числом у хвилинах.) (2 бали)

6.3. Коли ви досліджували причину різниці в часі між населеними пунктами, то користувалися картою «Годинні пояси» і додатково увідповіднили елементи карти з наповненням. (2 бали)

1	Математична основа	А	Містить графіки, діаграми, фотографії для доповнення змісту карти.
---	--------------------	---	--

2	Картографічне зображення	Б	Набір умовних знаків і позначень для відображення об'єктів і явищ дійсності.
3	Допоміжне оснащення	В	Включає масштаб, проєкцію та геодезичну основу.
4	Додаткові дані	Г	Позначення та написи, які допомагають сприймати інформацію з карти.
		Д	Включає розміри стіни приміщення, де буде карта.

Відповіді

Рівні	Початковий і середній			Достатній		Високий			Усього балів
№ТЗ	1	2	3	4	5	6			
						6.1.	6.2.	6.3.	
Відповіді	В	А	В	Б, Д	А, В	А	4	1-В, 2-Б, 3-Г, 4-А	
Бали	1	1	1	2	2	1	2	2	12

Варіант 2

Початковий та середній рівні

Завдання з вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді.

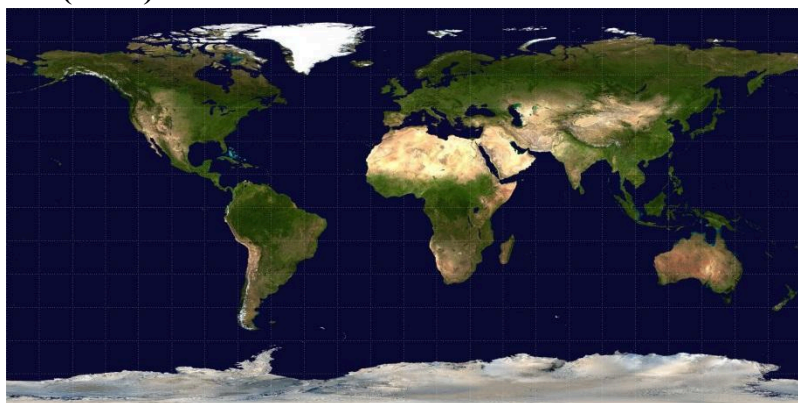
1. Друзі запропонували вам приєднатися на вихідних до активного відпочинку – катання на сноуборді в Карпатах. Перед виїздом ви вирішили дослідити локацію. Виконуючи це дослідження, знадобиться... (1бал)

- А карта, термометр
- Б карта, GPS-навігатор
- В карта, гігрометр
- Г карта, барометр

2. Ви працюєте у туристичному агентстві та розробляєте маршрут «Від краю до краю». Для цього вам потрібно знати найвіддаленіші точки України. Оберіть крайню точку України, яка буде найближча до екватору. (1бал)

- А село Соломоново
- Б село Рання Зоря
- В село Грем'яч
- Г мис Сарич

3. Досліджуючи проблематику вирубування лісів екваторіальних та тропічних широт ви дійшли висновку, що проєкція, яка буде найбільш точно відображати зазначені регіони є... (1бал)

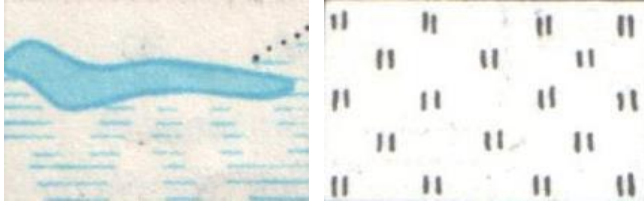

- А конічна
- Б циліндрична

В азимутальна
Г поліконічна

Достатній рівень

4. Учитель зашифрував назви 2 проєктів в умовних знаках топографічної карти (див. нижче). Оберіть проблематику, над якою можуть працювати учні з огляду на те, що 1 умовний знак = 1 проєкт. Дві правильні відповіді. (2бали)

- А Використання луків як основи кормової бази.
- Б Побудова сонячних електростанцій як альтернативних джерел енергії.
- В Болота як природні регулятори та поглиначі вуглецю.
- Г Релігійний туризм.
- Д Підвищення температури поверхні Землі як ознака глобального потепління.

5. Ви вчений-картограф. Вас попросили розробити карту для морської навігації, де точність кутів є критично важливою, а також карту світу для демонстрації розташування всіх континентів. Виберіть ДВА правильні твердження щодо видів картографічних проєкцій та їх спотворень. (2бали)

- А Усі проєкції мають спотворення, однак лише одна з них (проєкція Меркатора) зберігає правильні відстані, кути та площі одночасно.
- Б Конічні проєкції найточніше відображають середні широти, оскільки спотворення є найменшими вздовж стандартних паралелей, де конус торкається глобуса.
- В Азимутальні проєкції застосовують переважно для зображення територій, що знаходяться поблизу екватора, через мінімальне спотворення в цій зоні.
- Г Рівновеликі проєкції (проєкції, що не мають спотворень площ) завжди спотворюють кути та форми об'єктів.
- Д Циліндричні проєкції мають мінімальні спотворення площ і кутів у полярних областях, тому їх використовують для карт Арктики та Антарктики.

Високий рівень

6. Ваш друг проживає в Сіднеї (Австралія), 151 сх.д (UTC+10). Ви хочете зателефонувати йому 2 вересня о 10:00 за його місцевим часом, щоб привітати з днем народження. Черкаси, Україна живуть за поясним часом другого годинного поясу (UTC+2). На вказану дату лише в Черкасах буде діяти літній час.

6.1. Визначте, о котрій годині за київським часом вам потрібно зателефонувати другові. (1бал)

- А 02:00
- Б 03:00
- В 04:00
- Г 05:00

6.2. На скільки хвилин місцевий час у Сіднеї відрізняється від місцевого часу середнього меридіана свого часового поясу (UTC+10)? (Відповідь запишіть числом у хвилинах.) (2бали)

6.3. Коли ви досліджували причину різниці в часі між населеними пунктами, то користувалися картою «Годинні пояси» і додатково увідповіднили елементи карти з наповненням. (2бали)

1	Масштаб	А	Система ліній (меридіанів та паралелей), яка допомагає точно визначити місцезнаходження об'єктів на поверхні.
2	Легенда карти	Б	Короткий опис, що вказує на зміст та тему карти, наприклад "Годинні пояси світу".
3	Назва карти	В	Інструмент для вимірювання кривих ліній на карті, який допомагає визначити довжину звивистих річок або доріг.
4	Координатна сітка	Г	Перелік умовних позначень та символів, що використовуються на карті, з їхніми детальними поясненнями.
		Д	Співвідношення, яке показує, у скільки разів відстань на карті менша за реальну відстань на місцевості.

Відповіді

Відповіді									
Рівні	Початковий і середній			Достатній		Високий			
№ТЗ	1	2	3	4	5	6			Усього балів
						6.1.	6.2.	6.3.	
Відповіді	Б	Г	Б	А, В	Б, Г	Б	4	1-Д, 2-Г, 3-Б, 4-А	
Бали	1	1	1	2	2	1	2	2	12

Використані джерела

1. Використані ілюстрації/зображення. URL:

<https://surl.lt/rlwvzw>

<https://surl.lu/rwjnku>

<https://surli.cc/fvoafl>

<https://surli.cc/mzzfxl>

2. Географія. Підручник для 8 класу. Запотоцький С.П. URL:

<https://pidruchnyk.com.ua/2981-geografiia-zapotockyi-8-klas-2025.html>

3. ЗНО-онлайн. URL: <https://zno.osvita.ua/geography/tema.html>

4. Інтерактивна мапа часових поясів світу. URL: <https://www.timeanddate.com/time/map/>